

Državni zbor Republike Slovenije
Odbor za finance
Robert Polnar, predsednik
gp@dz-rs.si

Št. 428/2020
Ljubljana, 30. 3. 2020

ZADEVA: Predlog Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (EVA 2020-1611-0028)

Spoštovani,

Odvetniška zbornica Slovenije se je seznanila z besedilom predloga novega Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (EVA 2020-1611-0028, v nadaljevanju Predlog zakona), ki ga je dne 29. 3. 2020 sprejela Vlada Republike Slovenije.

Ukrepe za omilitev ekonomskih posledic epidemije pozdravlja, še posebej v delu, ki se nanašajo na tiste skupine delodajalcev in samozaposlenih oseb, ki niso bile v celoti upravičene do prvega paketa državnih ukrepov za omilitev ekonomskih posledic epidemije.

V nadaljevanju Odvetniška zbornica Slovenije posreduje še pripombe oziroma predloge k Predlogu zakona.

K 1. odstavku 22. člena Predloga zakona

Ta Predlog zakona v prehodnih določbah za čas veljavnosti suspendira določbe Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIUPPP), v katerem je vloga odvetnikov nejasna - po prvem delu zakona so tisti odvetniki, ki zaposlujejo delavce po ZDR - 1, fizične osebe in upravičeni do delne subvencije nadomestila za čakanje svojih zaposlenih, po drugem delu zakona pa so

samozaposleni, ki pa niso upravičeni do odloga prispevkov, če zaposlujejo tudi druge delavce. Z določitvijo upravičencev v 1. odstavku 22. člena predloga Zakona se strinjamo samo v kolikor se pojem »vsak delodajalec« nanaša tudi na samozaposlenega odvetnika, ki zaposluje druge delavce.

K določbi 2. odstavka 22. člena Predloga zakona

Iz besedila člena ni jasno kaj se šteje pod pojmom »prihodek«. Je to izstavljen račun za opravljene odvetniške storitve ali dejansko prejeta plačila na podlagi izstavljenega računa na transakcijski račun odvetnika. Odvetniki in odvetniške družbe, kakor tudi druga podjetja, bodo za opravljene storitve izstavljali račune, vprašanje pa je kdaj in sploh če jih bodo dobili kdaj plačane. Zastavlja se vprašanje kaj bo z likvidnostjo podjetij sedaj, ko ni priliva denarja in kaj bo po končani krizi, ko lahko mnogi dolžniki tudi bankrotirajo. Glede na navedeno predlagamo, da se pod pojmom »prihodek« štejejo dejanski prilivi (plačani računi za opravljene storitve), ne pa zgolj izstavljeni računi.

K 2. odstavku 28. člena Predloga zakona

V 2. odstavku 28. člena je zapisano, da bodo delodajalci za delavce, ki so upravičeno odsotni od dela in upravičeni do nadomestila po tem zakonu, oproščeni plačila prispevkov. Zastavlja se vprašanje kdo in po kakšnih kriterijih bo presojal, ali so bili delavci od dela odsotni upravičeno ali neupravičeno. Prav tako iz določbe ne izhaja kako je z drugimi dajatvami iz naslova plače. Določba govori zgolj o oprostitvi prispevkov za vsa socialna zavarovanja od nadomestila plače. Predlagamo, da se v tem delu nedorečenost odpravi.

K 1. odstavku 30. člena Predloga zakona

V navedeni določbi Predlog zakona določa administrativni in finančni nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti. Delodajalcu nalaga dolžnost, da Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje na kraju samem omogoči vpogled v računalniške programe, listine in postopke v zvezi z izvajanjem tega zakona.

V zvezi samim izvajanjem nadzora pri odvetnikih opozarjamo na ustavno zagotovljeno pravico do odvetniške zasebnosti, ki jo je zaradi odvetnikovih strank potrebno varovati pred vsakršnim nedovoljenim posegom. Glede na navedeno je zato potrebno pooblastila organa, ki bo vršil nadzor po tem zakonu pri odvetnikih, podrediti ustavno zagotovljenim pravicam in garancijam, ki veljajo za odvetniško zasebnost (o tem tudi Ustavno sodišče RS, v odločbi U-I-115/14-28Up-218/14-45 z dne 21. 1. 2016).

K 31. členu Predloga zakona

Sankcije že določa 105. člen Predloga zakona, zato menimo, da določitev sankcije v višini trikratnega zneska prejetih sredstev v tem členu ni primerna, niti ni skladna s prej navedeno določbo Predloga zakona.

K 33. členu Predloga zakona

Določba je nejasna. Samozaposleni odvetniki so zavarovani po 1. odstavku 15. člena ZPIZ - 2, zato za njih 33. člen predloga Zakona ne velja. Velja pa za pri njih zaposlene delavce, če delajo. Takim država plača prispevke za april in maj, takšen zaposleni pa od samozaposlenega odvetnika, kot delodajalca prejme neto plačo in dodatek 200,00 evrov. Zastavlja se vprašanje, ali znesek 200,00 evrov predstavlja povprečni znesek prispevkov za socialno varnost v neki ciljni skupini, kar pomeni, da v za delodajalca razlike v finančni obremenitvi ni.

K 3. odstavku 34. člena Predloga zakona

Določba ureja pravico do temeljnega mesečnega dohodka 350,00 evrov za polovico meseca marca, in 700,00 evrov za mesec april in maj. Določba pa ne ureja vprašanja, do kakšne višine dohodka je upravičenec upravičen, če je bil del meseca odsoten zaradi bolezni (bolniška odsotnost).

K 2. odstavku 35. člena Predloga zakona

Drugi odstavek 35. člena določa kdaj se šteje, da je upravičenčev obseg dejavnosti bistveno zmanjšan. Dohodki v mesecu marcu, aprilu in maju se glede na besedilo predloga Zakona primerjajo zgolj z mesecem februarjem.

Takšna primerjava prihodkov posameznega meseca zgolj z enim mesecem pred začetkom epidemije za ugotavljanje obsega dejavnosti odvetnika ni ustrezna.

Delo odvetnika v posamezni zadevi je večinoma raztegnjeno na več mesecev ali cel let, preden je stranki izdan račun. Pri tem ne gre prezreti dejstva, da je bila v mesecu februarju epidemija gripe, pri čemer samozaposleni odvetniki večinoma iz tega razloga ne gredo k zdravniku, ker si prvih 30 dni bolniške odsotnosti nadomestilo krijejo sami. Prav tako so bile februarju šolske počitnice. Iz vseh navedenih razlogov mnogo samozaposlenih odvetnikov verjetno ne bo zadostilo pogojem za priznanje temeljnega dohodka. Delo odvetnikov in s tem prihodki tudi ne bodo trpeli samo v tem ali naslednjem mesecu, ampak v mesecih, ki šele prihajajo. Edino ustrezno merilo ugotavljanja dogodkov pred epidemijo COVID

-19 bi bilo večmesečno povprečje dohodkov oziroma prihodkov posameznega odvetnika. Glede na to, da je delo odvetnikov v tem smislu specifično, saj lahko mine več mesecev od sprejema pooblastila do izdaje računa, predlagamo, da se besedilo zakona spremeni tako, da se za oceno prometa jemlje večmesečno povprečje (npr. polletno povprečje) in ne zgolj prihodki v mesecu februarju.

K 103. člen Predloga zakona

Določba 103. člena določa katera pooblastila policije smejo policisti uporabljati za zajezitev in obvladovanje epidemije COVID-19. Še posebej je vprašljiva upravičenost uporabe naslednjih pooblastil, naštetih v prvem odstavku 103. člena: 7. izvajanje prepoznave oseb po fotografijah, 8. izdelovanje fotorobota in 10. vstop v tuje stanovanje in v druge prostore.

Menimo, da bi se cilj - nadzor osebe v karanteni – lahko doseglo z izvajanjem ukrepov, ki bi v manjši meri posegli v človekove pravice. Taktike hišnih priporov bi zelo verjetno morale zadoščati. Prej omenjena pooblastila policije predstavljajo po našem mnenju pregrob poseg v ne le v človekove pravice, ampak tudi demokratičnost in vladavino prava, četudi se nahajamo v izjemno hudih razmerah. Vsak ukrep, ki dodatno omejuje oz. posega v temeljne pravice posameznika, mora imeti res tehten razlog, pri čemer se ne sme pozabiti na sorazmernost.

Lep pozdrav.

Mag. Roman Završek
predsednik

V vednost:

- Vlada Republike Slovenije, Janez Janša, predsednik (gp.gs@gov.si)
- Ministrstvo za pravosodje, mag. Lilijana Kozlovič, ministrica (gp.mp@gov.si)